

Vprašanje, ki plava na ustnicah vseh

Bodočnost je zastrta človeškemu pogledu. Kakor koli se človek trudi, da bi proniknil s svojimi očmi v njene tajnosti, do pravega spoznanja ne pride. In vendar bi tako rad doznal to, kar zakriva v svojem krilu prihodnost. Njegova zvedavost se ne zadovolji z vprašanjem: »Kaj je novega«, ker se to vprašanje nanaša na sedanjost, odnosno na neposredno preteklost. Njegovo zanimanje se še bolj obrača v bodočnost in velja pričakovati tega, kar pride. Ob zatonu starega in vzniku novega leta se tako zanimanje stopnjuje v vprašanje, ki plava na ustnicah vseh: »Kaj bo novo leto prineslo?«

Ob letošnjem novem letu je to splošno vprašanje dobilo določno obliko: »Ali bo v tem letu vojna končana in kako se bo končala?« To vprašanje ni začudno, temveč povsem naravno; čuditi bi se morali, če bi se ne postavljalo. Saj je vojna nesreča za vse narode, naj so v krvavi spopad zapleteni ali ne. Vojna je šiba božja, ki tepe tiste, ki se vojskujejo, pa tudi takšne, ki se ne vojskujejo in nevtrale. Kar se tiče zlega, ki ga vojna povzroča bodisi v gmotnem, bodisi v нравnem oziru, ni prav za prav nobene nevtralnosti. Noben narod se ne more obdati s tako visokim kitajskim zidom, da bi zli nasledki vojne zlasti na gospodarskem področju ne mogli preko njega. Vsak narod danes trpi in v narodu vsi sloji in stanovi, osobito pa delovno ljudstvo. Na ustnicah vseh plava vprašanje, kdaj in kakšen bo konec vojne.

Kar se tiče konca vojne, ni nobenih znakov, ki bi ga pomikali v bližnjo bodočnost. Vojna se ni v preteklem letu po obsegu zožila, temveč je svoje kroge celo razširila. To je v zvezi z vstopom Italije v vojno meseca junija 1940. Francija je kot vojujoča se država odpadla. V vojaško dejavnost je stopila Italija, da uveljavi svojo moč v svojem življenjskem prostoru, ki leži na Jadrani in v Sredozemskem morju. Bojišča na severu in zapadu Evrope so deloma prenehala, vpostavila so se nova najprej v Grčiji, potem v Albaniji in v severni Afriki. Ali bo tudi Amerika dejavno posegla v vojno? O tem vprašanju se danes veliko razpravlja. Odločitev o tem je v rokah predsednika Zedinjenih držav Franklina Roosevelta. Nekateri ameriški listi so že začeli z očitno propagando za poseg Zedinjenih držav v vojno. Ti listi ugotavljajo, da se Amerika korak za korakom bliža vojni. Drugi pa že celo napovedujejo, da bo spomladi 1941 že v vojni. Teh napovedi pa Roosevelt v svojem govoru zadnje nedelje preteklega leta ni potrdil, izjavil pa je naslednje: »Veliki Britaniji (Angliji) smo dali veliko materialno podporo in ji bomo dali v bodoče še več.«

Kakor na vprašanje, kdaj bo konec vojne, tako tudi na vprašanje, kakšen bo konec, zaenkrat morejo dati odgovor samo želje. Ves svet želi, da bi sedanjí vojni sledil takšen nov red v svetu, ki ne bi dajal povoda za kakšno novo vojno, katera bi Evropo in njeno kulturo popolnoma upropastila. V svojem govoru dan pred Božičem je papež Pij XII. dal izraza splošnemu prepričanju, da je stari red povzročil vojno, da se torej ne bo mogoče vrniti k prejšnjemu političnemu in gospodarskemu redu v svetu. »Ta želja po novem redu,« je papež poudaril, »je posebno močna med širokimi delovnimi sloji ljudstva, ki so tako v miru kakor v vojni največje žrtve političnega in gospodarskega nereda. Temu se nihče ne sme čuditi, najmanj pa Cerkev, ki je mati vseh in najbolj čuti in razume klic po pravici, ki se trga iz prsi od bolečin mučene duše človeštva.«

Klic po pravici! Kakšni pravici? Papež je rekel: »Zrušiti se mora žalostno načelo, da je pravica zavisna od koristi in da jo ustvarja edino le sila. Zakaj tako načelo ogroža predvsem miroljubne države ali pa take, ki nimajo zadoščne vojne sile in ne morejo ali nočejo nastopati z nasilnimi sredstvi. V odnošjih

med narodi mora vladati resna in globoka npravstvenost.« Te pravice morajo biti deležni — tako je papež že lani ob koncu prvega vojnega leta naglasil — tudi mali narodi, ki imajo iste pravice do neodvisnega in samostojnega življenja na svojem življenjskem prostoru

Razorski:

Knjige so naše najboljše prijateljice — zato jih spoštujmo!

Knjige nekdanj in danes

Do danes se je pri nas že tako razširila tiskana beseda, da ni niti k čkega niti delavskega doma, kjer bi ne našli te ali one knjige, časopisa, mesečnika. Včasih, ko je bila knjiga še redkejša, časopis prednost imovitejših ljudi in knjiga potreba nekaterih izobražencev, je uživala tiskana beseda veliko večje spoštovanje nego danes. Knjige so se skrbno čuvali, časopisi hranili, mesečniki so se ob novem letu dajali vezati. Kdor je prijemal knjigo v roke, si jih je moral prej umiti. Miza, na katero se je dajala knjiga, je morala biti snažna. Vsaka tedaj tiskana beseda se je v kmečkem domu čuvala kot svetinja, ki ima trajen pomen in vrednost, saj iz nje lahko obogatiš svojo dušo.

Posebno so bile čuvane in cenjene mašne knjižice. Božja misel, natiskana v njih, se nikoli ni povsakdanjila v slabem pomenu, čeprav je bila mašna knjižica stalna spremljevalka svojega lastnika. Knjige so se čuvali v omari in otroci, niti vsi odrasli jih niso mogli raznašati in čitati kar po svoji volji. Bile so last vse družine, zato se je iz njih tudi glasno čitalo, da je duh knjige bogatil vsakega družinskega člana. Marsikatera dobra knjiga in koledar sta na ta način najlepše izpolnila čas zimskih večerov.

Obilica časopisov, mesečnikov in knjig, ki sili danes tudi v kmečke domove, je začasno odvzela tiskani besedi tisto veljavo in ceno, kot jo je imela nekoč. Pogled v kmečke domove in neredkoma boš videl, kako so knjige in mesečniki zanemarjeni, zapuščeni. Na klopi ob peči ali v kotu pod Bogom boš lahko videl zamašene platnice, ali pa tudi ostanke knjig brez njih. Pogled na podstrešje, v shrambo ali drugi kot pri hiši bi vodil oko tudi do kupa knjig in časopisov, ki tukaj doživljajo svojo zadnjo usodo. Tudi na kakem zapuščenem oknu hiše boš lahko našel v razpadajočem stanju našo lepo slovensko knjigo. Gregorčičeve in druge pesnitve, ki jih je izdala pred leti Mohorjeva družba, sem videl marsikje ginevati in razpadati brez platnic. Življenje svetnikov se je v marsikaterem kotu družilo z zvezki Grudnove in Malove Zgodovine Slo-

kot veliki narodi. Teptanje pravic malih narodov je glavna ovira za vpostavitve novega reda v svetu. Z željo po novem redu, ki naj bo zgrajen na pravici in pravičnosti, stopamo v novo leto sredi bojne vihré, ki bo stopnjevala svoje razdirajoče sile.

ven... a preko obojega se je plela mreža pajčevine...

Vsaakega zavednega Slovenca mora zaboleti srce ob tako majhnem spoštovanju naših narodnih knjig! Ko bi vsak doživel, da je v teh knjigah opisana tudi njegova usoda, sreča in nesreča, bodočnost in uspehi, potem bi jih gotovo bolj cenil. In vendar usoda vseh Slovencev je usoda vsakega izmed nas. Ko bi vsak izmed nas doživel in v duši občutil preganjanje materine besede, šele potem bi znal pravilno ceniti vso lepoto in vrednost materine besede in knjig, ki bogastvo tega jezika tudi čuvajo.

Uredimo knjižnice kmečkih domov

Kmečki fantje, dekleta, ali ste že kdaj mislili na ureditev domače knjižnice? Vsako leto prejmete knjige, mesečnike, časopise. Določite primeren prostor, zložite tja knjige, uredite mesečnike in časopisne izrezke, spišite seznam knjig in domača knjižnica bo urejena. Storite to, saj vam bo v pravo veselje in kulturno obogatitev vašega doma. Vsak slovenski kmečki in delavski dom naj se ponaša s svojo domačo knjižnico!

Knjige bomo v knjižnici razdelili v dve skupini: v leposlovne (povesti, pravljice, pripovedke, koledarji) in strokovne (knjige o kmetijstvu, zdravju, zgodovini, zemljepisne itd.). Če mesečnikov ne bomo dajali vezati, dajmo vsakemu letniku bel ovitek, kjer napišemo ime mesečnika in leto.

Izrezke iz časopisov zbirajmo v navadnih papirnih ovojih ali mapah. Uredimo jih po vsebini. Na vsak ovoj napišimo, kake izrezke so notri, n. pr.: leposlovni, kmetijsko-gospodarski, važni narodni in državni dogodki, vzgojno-poučni, zgodovinski, naravoslovni itd. Zbirka, ki bo postajala vedno večja, nam bo v veselje in prijeten način samoizobrazbe.

Fantje, dekleta, ki prejemate lepote slovenske besede in jo boste dajali znanjem, storite v teh zimskih dneh vse, da bo slovenska tiskana beseda na častnem mestu v vašem domu. Lepo urejena domača knjižnica bo najlepši dokaz, da cenite in ljubite svoj jezik in rod.

Versko življenje med Čehi

Zadnji dve desetletji je zavladovalo med Čehi lažljivo svobodomiseltvo, ki se je širilo med narodom po dveh kanalih: po framonstvu in marksizmu. Framonstvo je s svojim veri in Cerkev sovražnim liberalizmom zastupljalo razumništvo in pol-razumništvo, marksistične (socialistične in komunistične) organizacije pa so širile brez- in protiverje med delovnimi sloji ljudstva. Z ustanovitvijo lastne češkoslovaške države leta 1918. je lažljivo svobodomiseltvo dobilo možnost in moč za katoliški Cerkev sovražno akcijo med ljudstvom. Usoda, ki je zadela Čehé jeseni 1938 in spomladi 1939, pa je zresnila duhove. Krščanstvo se vrača tudi v tiste kroge in sloje, ki so mu prej bili odtujeni ali celo sovražni. Cerkve so postale glavno zatočišče ljudi v stiski in bedi. Verska obnova se kaže na zunaj v gradnji novih cerkva in kapel ter v popravilu starih. Nedavno je bila posvečena v Pragi stara cerkev sv. Jako-

ba, ki je bila prenovljena z milijonskimi stroški. Skoraj istočasno je obhajala najmlajša cerkvena občina v Pragi, imenovana po svetem Vojtehu, prvo obeltnico svojega obstoja. Kljub vojnim razmeram je ta občina mogla jeseni 1939 otvoriti svojo lastno kapelo ter izdajati versko-poučni in vzpodbudni list »Glasovi sv. Vojteha«. Ustanovila se je pod vodstvom praškega nadškofa kardinala dr. Kasparja posebna Družba za gradnjo cerkev v Češki in Moravski, ki je izdelala obširen program za gradnjo cerkev in kapel. Te dni so se pričela dela za temeljito popravilo ene najbolj znamenitih romanskih cerkev na Češkem, to je cerkve Devnice Marije v Stari Boleslavi, katera hrani čudodelno podobo Matere božje staroboleslavske. Obenem se Katoliška akcija trudi ponesti med razumništvo in vse sloje delovnega ljudstva idejo živega in dejavnega krščanstva.